

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 571/2018-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. decembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], vo veci namietaného porušenia práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 2 To 47/2018 a jeho rozsudkom z 27. júna 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. novembra 2018 doručená rukou písaná sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 To 47/2018 a jeho rozsudkom z 27. júna 2018 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

2. Sťažnosť bola daná na poštovú prepravu 29. októbra 2018. Súčasťou sťažnosti je aj žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom z dôvodu, že sťažovateľ sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody a nemá finančné prostriedky na úhradu trov obhajoby.

3. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Topoľčany (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 T 62/2017 z 18. apríla 2017 uznaný vinným zo zločinu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a bol mu uložený trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov a 6 mesiacov. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že zrušil rozsudok okresného súdu v celom rozsahu, sťažovateľa uznal vinným z pokračovacieho prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 a 2 písm. c) Trestného zákona, za čo mu uložil nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere dvoch rokov.

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti poukazuje na niektoré pochybenia vyšetrovateľa v prípravnom konaní, ako aj okresného súdu *„pri vykonávaní jednotlivých dôkazov, predovšetkým som namietal jeho jednosmerné vyhľadávanie dôkazov a to zásadne v môj neprospech. Vyšetrovanie... prebiehalo pri uplatňovaní prezumpcie viny a to tak, že najprv bol označený páchatel' a potom sa dokazovanie prispôbovalo tak, že dôkazy boli konštruované zásadne v môj neprospech a zároveň sa vylučovali dôkazy resp. vykonávanie dôkazov v môj prospech...*

Rozhodnutie oboch súdov je založené na pochybnom a niekoľkokrát zmenenom tvrdení poškodenej (fotky, ktorý pravosť sa nedá overiť), lekárska správa z pohotovosti... a trestné oznámenie bez známok fyzického násilia... za permanentného a neodôvodneného odmietania mnou navrhovaných dôkazov.“

V konkrétnostiach sťažovateľ namieta, že okresný súd niektoré ním navrhnuté dôkazy nevyhodnotil správne, resp. nevyhodnotil vôbec, keď nepredvolal troch sťažovateľom navrhovaných svedkov a v konaní ich nevypočul. Aj v rámci odvolacieho konania sťažovateľ navrhoval predvolať a vypočuť svedkov navrhovaných v pôvodnom konaní, čomu krajský súd nevyhovел a *«len nekritický prevzal skutkový dej ustálený*

Okresným súdom, zmenil právnu kvalifikáciu skutku na miernejšiu skutkovú podstatu tr. činu a uložil mi miernejší trest, čím mi chcel akože „zatvoriť ústa“ žiadal som pritom Krajský súd, aby boli prehraté niektoré časti z HP... pretože zápisnice Okresného súdu boli v rozpore s tým čo skutočne bolo povedané ani tým sa Krajský súd nezaoberal.».

Sťažovateľ ďalej uviedol, že dovolanie v danej veci nepodal, pretože to nemožno považovať za účinný prostriedok ochrany jeho práv a navyše by tak zmeškal lehotu na podanie ústavnej sťažnosti.

5. V petite ústavnej sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že napadnutým rozsudkom krajského súdu bolo porušené jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. d) dohovoru. Zároveň sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a aby krajskému súdu prikázal vo veci konať a rozhodnúť. Sťažovateľ požiadal ústavný súd aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10 000 €.

II.

6. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti

navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

8. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

9. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má minimálne právo vypočúvať alebo dať vypočúvať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe.

10. Jadrom ústavnej sťažnosti je názor sťažovateľa, že krajský súd sa v odvolacom konaní nevysporiadal so všetkými námietkami sťažovateľa a nevykonal dokazovanie v rozsahu požadovanom sťažovateľom predovšetkým tým, že nepredvolal a nevypočul troch svedkov navrhovaných sťažovateľom.

11. Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. To znamená, že

právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť (m. m. III. ÚS 152/03, IV. ÚS 115/07, II. ÚS 607/2016).

12. Ústavný súd skúmal, či sťažovateľ mal, resp. stále má k dispozícii účinný opravný prostriedok alebo iný právny prostriedok, ktorý mu zákon účinne poskytuje na ochranu označených práv podľa dohovoru a na použitie ktorého je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Ústavný súd vyjadruje názor, že takýmto účinným opravným prostriedkom je v danom prípade dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok podľa § 368 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Ústavný súd dospel k uvedenému záveru na základe príslušných ustanovení Trestného poriadku upravujúcich tento mimoriadny opravný prostriedok, a to najmä so zreteľom na okruh oprávnených osôb na jeho podanie, dôvody, prípustnosť a iné atribúty upravujúce podanie dovolania a rozhodovania o ňom (§ 368 a nasl. Trestného poriadku).

13. Podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371.

14. Podľa § 370 ods. 1 Trestného poriadku ak sa dovolanie podáva v neprospech obvineného, možno ho podať do šiestich mesiacov od doručenia rozhodnutia súdu prokurátorovi. Ak sa dovolanie podáva v prospech obvineného, možno ho podať do troch rokov od doručenia rozhodnutia obvinenému; ak sa rozhodnutie doručuje obvinenému aj jeho obhajcovi alebo zákonnému zástupcovi, plynie lehota od toho doručenia, ktoré bolo vykonané najneskôr.

15. Podľa § 371 ods. 1 písm. g) a i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak sú splnené uvádzané zákonom stanovené podmienky (rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť).

16. Ústavný súd na základe uvedeného uzavrel, že podľa platnej právnej úpravy trestného konania pred všeobecnými súdmi sú ich závažné procesné pochybenia (vrátane porušenia sťažovateľom označených práv podľa dohovoru) dôvodom na podanie dovolania podľa § 368 a nasl. Trestného poriadku. Podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľ túto zákonnú možnosť dosiaľ nevyužil.

17. V danej veci je potrebné uviesť, že označený mimoriadny opravný prostriedok umožňuje sťažovateľovi účinne namietat' všetky závažné procesné pochybenia, a tým aj porušenie ním označených práv podľa dohovoru. Z toho vyplýva, že je to v prvom rade všeobecný súd, ktorý je oprávnený aj povinný poskytnúť ochranu základným právam sťažovateľa, ktorých porušenie namieta, a nie ústavný súd v konaní o sťažnosti. Právomoc ústavného súdu je pri ochrane týchto základných práv každého účastníka konania pred všeobecným súdom iba subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (obdobne napr. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 64/02, I. ÚS 183/07). Uplatnenie právomoci ústavného súdu pri ochrane základných práv zároveň predpokladá, že všeobecné súdy neposkytnú ochranu základným právam v súlade s ústavno-procesnými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci ako opravných súdov.

18. Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu, a preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (II. ÚS 148/02, I. ÚS 178//2004, IV. ÚS 372/2010).

19. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady *ratio temporis* ju odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

20. Vzhľadom na to, že v prípade sťažovateľa ide zrejme o bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu jeho práv, ústavný súd nerozhodoval o jeho žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

21. Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci (zrušenie napadnutého rozsudku krajského súdu, primerané finančné zadostučinenie) stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. december 2018